

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 9 października 2025 r.

Pozycja 285

POSTANOWIENIE

z dnia 14 maja 2025 r.

Sygn. akt Ts 125/24

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Stanisław Piotrowicz,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej A.J. o zbadanie zgodności:

- 1) art. 27 § 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2023 r. poz. 217, ze zm.) „w zakresie, w jakim udziela upoważnienia Ministrowi Sprawiedliwości do odwołania prezesa albo wiceprezesa sądu bez opinii Krajowej Rady Sądownictwa w toku kadencji”,
 - 2) art. 27 § 2 ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych „w zakresie, w jakim upoważnia kolegium właściwego sądu do wydania opinii w przedmiocie zamiaru odwołania, a Ministra Sprawiedliwości do odwołania prezesa albo wiceprezesa sądu bez opinii Krajowej Rady Sądownictwa”,
 - 3) art. 27 § 3 ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych „w zakresie, w jakim upoważnia Ministra Sprawiedliwości do zawieszenia prezesa albo wiceprezesa sądu w pełnieniu czynności”,
 - 4) art. 27 § 5 ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych „w zakresie, w jakim upoważnia Ministra Sprawiedliwości do odwołania prezesa albo wiceprezesa sądu bez opinii Krajowej Rady Sądownictwa”,
 - 5) art. 27 § 5a zdanie drugie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych „w zakresie, w jakim dopuszcza niewiążący charakter negatywnej opinii Krajowej Rady Sądownictwa wydanej w przedmiocie zamiaru Ministra Sprawiedliwości odwołania prezesa albo wiceprezesa sądu”,
- z art. 2, art. 10 ust. 1 i art. 186 ust. 1 w związku z art. 173 i art. 178 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

p o s t a n a w i a:

odmówić nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 26 czerwca 2024 r. (data osobistego wniesienia) A.J. (dalej: skarżąca) wystąpiła z żądaniem przytoczonym na tle następującego stanu faktycznego.

Minister Sprawiedliwości w piśmie z 18 czerwca 2024 r. (nr: [...]), skierowanym do Kolegium Sądu Okręgowego w W., na podstawie art. 27 § 2 w związku z art. 27 § 1 pkt 2 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 334; dalej: p.u.s.p.) poinformował Kolegium Sądu o zamiarze odwołania skarżącej z funkcji Prezesa Sądu Rejonowego w W. Na podstawie art. 27 § 3 p.u.s.p. zawiesił skarżącą w pełnieniu czynności Prezesa Sądu Rejonowego w W. ze skutkiem od 19 czerwca 2024 r.

W piśmie z 26 czerwca 2024 r. (nr [...]) Minister Sprawiedliwości poinformował skarżącą, że na podstawie art. 27 § 2 i 3 p.u.s.p. z upływem 26 czerwca 2024 r. odstępuje od zamiaru odwołania jej z funkcji Prezesa Sądu Rejonowego w W. i uchyla zawieszenie w pełnieniu czynności prezesa tego sądu.

Następnie w piśmie z 1 lipca 2024 r. (nr [...]) Minister Sprawiedliwości ponownie, na podstawie art. 27 § 2 w związku z art. 27 § 1 pkt 2 p.u.s.p., poinformował Kolegium Sądu Okręgowego w W. o zamiarze odwołania skarżącej z funkcji Prezesa Sądu Rejonowego w W. i zwrócił się do Kolegium tego sądu o wyrażenie opinii w tym zakresie. Na podstawie art. 27 § 3 p.u.s.p. zawiesił skarżącą w pełnieniu czynności Prezesa Sądu Rejonowego w W. ze skutkiem od 1 lipca 2024 r.

W skardze konstytucyjnej skarżąca – wnioskiem z 26 czerwca 2024 r. (zmodyfikowanym w piśmie procesowym z 4 lipca 2024 r.) – wystąpiła także o „udzielenie zabezpieczenia do czasu rozpoznania (...) skargi konstytucyjnej oraz wniosku Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 16 lutego 2024 roku, sygnatura akt K 2/24, dotyczącego: – zawieszenia mocy obowiązującej art. 27 § 5 ustawy z dnia 27 lipca 2001 roku – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2023 r. poz. 217 ze zm.) w zakresie skutku pozytywnej opinii kolegium sądu okręgowego, – zawieszenia mocy obowiązującej art. 27 § 5a ustawy z dnia 27 lipca 2001 roku – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2023 r. poz. 217 ze zm.) w zakresie braku związania Ministra Sprawiedliwości negatywną opinią Krajowej Rady Sądownictwa podjętą zwykłą większością głosów w przedmiocie odwołania prezesa albo wiceprezesa sądu, poprzez zawieszenie obowiązywania decyzji Ministra Sprawiedliwości z dnia 1 lipca 2024 roku, o zamiarze odwołania i zawieszeniu mnie w pełnieniu czynności Prezesa Sądu Rejonowego w W. numer [...] oraz zakazanie wszystkim osobom, organom sądów i administracji publicznej podejmowania czynności prawnych i faktycznych zmierzających do realizacji uprawnienia Ministra Sprawiedliwości w postaci odwołania mnie z funkcji Prezesa Sądu Rejonowego w W.” (s. 3 skargi).

Sędzia Trybunału Konstytucyjnego, zarządzeniem z 25 lipca 2024 r. (doręczonym skarżącej 13 sierpnia 2024 r.), wezwał skarżącą do usunięcia braków formalnych skargi przez: 1) sprecyzowanie wzorców kontroli dla zakwestionowanych w skardze przepisów, tj. wyjaśnienie, czy są nimi wskazane w *petitum* skargi art. 2, art. 10 ust. 1 i art. 186 ust. 1 w związku z art. 173 i art. 178 ust. 1 Konstytucji, czy przywołane w punkcie IV zatytułowanym „Wzorzec kontroli” art. 60 w związku z art. 31 ust. 3, w związku z art. 2 i art. 178 ust. 1 oraz art. 65 ust. 1 Konstytucji; 2) wskazanie, które wolności lub prawa skarżącej, i w jaki sposób, zostały naruszone przez zakwestionowane w skardze przepisy; 3) uzasadnienie zarzutu niezgodności zakwestionowanych w skardze przepisów z wolnościami lub prawami skarżącej, z powołaniem argumentów lub dowodów na jego poparcie; 4) doręczenie odpisów (lub poświadczonych z zgodność z oryginałem kopii) pism Ministra Sprawiedliwości z: a) 18 czerwca 2024 r. (nr: [...]), b) 26 czerwca 2024 r. (nr [...]), c) 1 lipca 2024 r. (nr [...]).

W piśmie procesowym złożonym w Trybunale 16 sierpnia 2024 r. (data wniesienia) skarżąca odniosła się do zarządzenia.

Skarżąca zarzuciła, że określony w zakwestionowanych przepisach tryb odwoływania przez Ministra Sprawiedliwości prezesów i wiceprezesów sądów powszechnych narusza zasady: trójpodziału władzy, demokratycznego państwa prawnego, poprawnej legislacji,

określoności prawa i jednoznaczności przepisów prawnych. Zakłóca bowiem ciągłość funkcjonowania kluczowych organów sądu, jakimi są prezes i wiceprezes.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Stosownie do art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK) skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym. Służy ono wyeliminowaniu – już w początkowej fazie postępowania – spraw, które nie mogą być przedmiotem merytorycznego rozstrzygania. Trybunał wydaje postanowienie o odmowie nadania skardze dalszego biegu, gdy nie spełnia ona określonych przez prawo wymagań, jest oczywiście bezzasadna lub gdy braki formalne nie zostały usunięte w ustawowym terminie.

2. W myśl art. 79 ust. 1 Konstytucji przedmiotem skargi konstytucyjnej może być ustawa lub inny akt normatywny, na podstawie którego sąd lub organ administracji publicznej orzekł ostatecznie o wolnościach lub prawach skarżącego albo o jego obowiązkach określonych w Konstytucji. W związku z tym art. 53 ust. 1 pkt 1 u.o.t.p.TK zobowiązuje skarżącego do określenia przedmiotu skargi, tj. do wskazania przepisu ustawy lub innego aktu normatywnego, na podstawie którego wydano w jego sprawie orzeczenie, o którym mowa w art. 79 ust. 1 Konstytucji i w stosunku do którego domaga się stwierdzenia niezgodności z ustawą zasadniczą. Zakwestionowany przepis musi więc być podstawą ostatecznego orzeczenia, a jego normatywna treść źródłem naruszenia wolności lub praw występującego ze skargą konstytucyjną.

3. Trybunał Konstytucyjny ustalił, że z przywołanych jednostek redakcyjnych ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2023 r. poz. 217, ze zm.; dalej: p.u.s.p.) tylko art. 27 § 1 pkt 2 oraz art. 27 § 2 i § 3 p.u.s.p. stanowiły podstawę rozstrzygnięcia co do *meritum* w sprawie skarżącej. Bezpodstawne było więc uczynienie przedmiotem kontroli pozostałych kwestionowanych przez skarżącą przepisów w niniejszej sprawie.

W powyższym zakresie skarga konstytucyjna nie spełnia więc podstawowego warunku wynikającego z art. 79 ust. 1 Konstytucji, a doprecyzowanego w art. 53 ust. 1 pkt 1 u.o.t.p.TK.

4. Niezależnie od powyższego Trybunał stwierdza, że skarga nie zawiera wskazania naruszonych wolności i praw, a w konsekwencji sposobu ich naruszenia. Jako wzorce kontroli skarżąca powołała art. 2, art. 10 ust. 1 i art. 186 ust. 1 w związku z art. 173 i art. 178 ust. 1 Konstytucji, niemniej jednak żaden z tych przepisów nie wyraża wolności lub prawa, o których mowa w art. 79 ust. 1 Konstytucji i art. 53 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p.TK.

Zgodnie bowiem z treścią art. 79 ust. 1 Konstytucji nie wszystkie jej przepisy mogą stanowić wzorce kontroli w postępowaniu skargowym. Mogą nimi być tylko te, które zawierają bezpośrednie gwarancje dla wolności i praw człowieka i obywatela (por. np. wyrok TK z 29 kwietnia 2020 r., sygn. SK 24/19, OTK ZU A/2020, poz. 19). Natomiast przywołany przez skarżącą art. 2 Konstytucji wyraża przede wszystkim ogólną zasadę demokratycznego państwa prawnego; art. 10 ust. 1 Konstytucji przedstawia zasadę trójpodziału władzy; art. 186 ust. 1 Konstytucji określa podstawową rolę Krajowej Rady Sądownictwa, tj. stanie na straży niezależności sądów i niezawisłości sędziów; art. 173 Konstytucji wskazuje na odrębność organizacyjną i niezależność sądów i Trybunałów od innych władz; zaś art. 178 ust. 1 Konstytucji określa zasadę niezawisłości sędziów w sprawowaniu urzędu oraz ich podległości tylko Konstytucji i ustawom.

Przepisy te wyrażają zasady o charakterze ustrojowym i w związku z tym nie mogą stanowić właściwego wzorca kontroli w postępowaniu zainicjowanym skargą konstytucyjną (zob. w odniesieniu do: art. 2 Konstytucji – wyrok pełnego składu TK z 21 września 2011 r., sygn. SK 6/10, OTK ZU nr 7/A/2011, poz. 73; art. 10 ust. 1 i art. 173, art. 186 ust. 1 i art. 178 Konstytucji – wyrok TK z 4 czerwca 2024 r., sygn. SK 22/21, OTK ZU A/2024, poz. 61; zob. także: postanowienie TK z: 19 stycznia 2017 r., sygn. Ts 226/16, OTK ZU B/2017, poz. 43; 31 stycznia 2024 r., sygn. SK 22/23, OTK ZU A/2024, poz. 22; zob. też np. wyrok TK z: 10 maja 2005 r., sygn. SK 40/02, OTK ZU nr 5/A/2005, poz. 48; 17 listopada 2010 r., sygn. SK 23/07, OTK ZU nr 9/A/2010, poz. 103).

Wskazane okoliczności – zgodnie z art. 61 ust. 4 pkt 1 u.o.t.p.TK – stanowią podstawę odmowy nadania dalszego biegu rozpatrywanej skardze konstytucyjnej.

5. Podnieść należy, że wyrokiem z 16 października 2024 r. (sygn. K 2/24, OTK ZU A/2025, poz. 17) Trybunał orzekł o niezgodności z Konstytucją przepisów zakwestionowanych przez wnioskodawcę. Stwierdził, że „1) art. 27 § 3 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 334) w zakresie, w jakim pozbawia Krajową Radę Sądownictwa udziału w procedurze zawieszenia prezesa albo wiceprezesa sądu w pełnieniu czynności oraz nie określa terminu trwania zawieszenia prezesa albo wiceprezesa w pełnieniu czynności, 2) art. 27 § 5 ustawy powołanej w punkcie 1 w zakresie, w jakim pozbawia Krajową Radę Sądownictwa udziału w procedurze odwołania prezesa albo wiceprezesa sądu, w sytuacji wydania przez kolegium właściwego sądu pozytywnej opinii lub nie wydania opinii w terminie trzydziestu dni od dnia przedstawienia przez Ministra Sprawiedliwości zamiaru odwołania prezesa albo wiceprezesa sądu, 3) art. 27 § 5a zdanie drugie ustawy powołanej w punkcie 1 w zakresie, w jakim zastrzega wiążący Ministra Sprawiedliwości charakter dla negatywnej opinii Krajowej Rady Sądownictwa wydanej w przedmiocie zamiaru odwołania prezesa albo wiceprezesa sądu dla uchwał podjętych jedynie większością dwóch trzecich głosów, 4) art. 27 § 5a zdanie trzecie ustawy powołanej w punkcie 1 w zakresie, w jakim przewiduje, że niewydanie opinii przez Krajową Radę Sądownictwa w terminie trzydziestu dni od dnia przedstawienia przez Ministra Sprawiedliwości zamiaru odwołania prezesa albo wiceprezesa sądu nie stoi na przeszkodzie odwołaniu – są niezgodne z art. 186 ust. 1 w związku z art. 173 w związku z art. 178 ust. 1 Konstytucji”. W pozostałym zakresie umorzył postępowanie.

Zgodnie z art. 190 ust. 1 Konstytucji powyższe orzeczenie ma moc powszechnie obowiązującą i jest ostateczne. Warto również nadmienić, że z dniem ogłoszenia wyroku w dzienniku urzędowym następuje wyeliminowanie zakwestionowanej normy z systemu prawa, przy czym już z chwilą ogłoszenia wyroku na rozprawie ustało domniemanie konstytucyjności badanego przez Trybunał Konstytucyjny przepisu.

6. Rozpoznanie sformułowanego w skardze wniosku o „udzielenie zabezpieczenia do czasu rozpoznania wniosku Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 16 lutego 2024 r.” jest bezprzedmiotowe. Wyrokiem z 16 października 2024 r. (sygn. K 2/24) Trybunał orzekł bowiem w sprawie niezgodności z Konstytucją przepisów zakwestionowanych przez wnioskodawcę.

W tym stanie rzeczy Trybunał Konstytucyjny postanowił jak w sentencji.

POUCZENIE

Na podstawie art. 61 ust. 5 u.o.t.p.TK skarżącej przysługuje prawo wniesienia zażalenia na powyższe postanowienie w terminie 7 dni od daty jego doręczenia.